

PREDLOG

ZAKON

O UTVRĐIVANJU JAVNOG INTERESA I POSEBNIM POSTUPCIMA EKSPROPRIJACIJE I PRIBAVLJANJA DOKUMENTACIJE RADI REALIZACIJE IZGRADNJE SISTEMA ZA TRANSPORT PRIRODNOG GASA „JUŽNI TOK”

Član 1.

Ovim zakonom uređuje se utvrđivanje javnog interesa, posebni postupci eksproprijacije i pribavljanja dokumentacije radi realizacije izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok”, posebna pravila za postupanje u upravnim postupcima pokrenutim u cilju realizacije izgradnje pomenutog sistema i posebna pravila za postupanje organa prilikom određivanja načina plaćanja naknada i taksi u tim upravnim postupcima.

Član 2.

Utvrđuje se javni interes za eksproprijaciju, nepotpunu eksproprijaciju i privremeno zauzimanje nepokretnosti obuhvaćenih Uredbom o utvrđivanju Prostornog plana područja posebne namene transnacionalnog gasovoda „Južni tok” („Službeni glasnik RS”, broj 119/12) radi izgradnje, prolaza, upravljanja i održavanja objekata sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok” (u daljem tekstu: gasovod „Južni tok”).

Član 3.

Privredno društvo SOUTH STREAM DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU NOVI SAD (u daljem tekstu: Društvo) određuje se za korisnika eksproprijacije, nepotpune eksproprijacije i privremenog zauzimanja nepokretnosti iz člana 2. ovog zakona.

Društvo ima sva prava, obaveze i odgovornosti korisnika eksproprijacije predviđene Zakonom o eksproprijaciji („Službeni glasnik RS”, br. 53/95, 23/01-SUS i 20/09) i odredbama ovog zakona.

Član 4.

Radi sticanja prava svojine na nepokretnostima za izgradnju nadzemnih objekata gasovoda „Južni tok”, Društvo može podneti nadležnom opštinskom organu predlog za eksproprijaciju (potpuna eksproprijacija) koji se odnosi na jednu ili više nepokretnosti.

Radi sticanja prava službenosti na nepokretnostima za izgradnju podzemnih objekata gasovoda „Južni tok”, Društvo može nadležnom opštinskom organu podneti predlog za eksproprijaciju (nepotpuna eksproprijacija) koji se odnosi na jednu ili više nepokretnosti.

Pravo službenosti iz stava 2. ovog člana ustanavljava se kao trajno i kao takvo se, po zahtevu Društva, upisuje u teretni list lista nepokretnosti za predmetno zemljište, na osnovu rešenja o eksproprijaciji (nepotpuna eksproprijacija).

Radi privremenog zauzimanja nepokretnosti koje je potrebno u vezi sa izgradnjom objekata gasovoda „Južni tok”, Društvo može nadležnom opštinskom organu podneti predlog za eksproprijaciju (privremeno zauzimanje) koji se odnosi na jednu ili više nepokretnosti.

Privremeno zauzimanje iz stava 4. ovog člana ustanovljava se na period od najduže pet godina od dana donošenja rešenja kojim se privremeno zauzimanje ustanovljava.

Jednim predlogom za eksproprijaciju po odredbama ovog zakona može se obuhvatiti jedna ili više nepokretnosti isključivo u okviru jedne vrste eksproprijacije (potpuna eksproprijacija, nepotpuna eksproprijacija ili privremeno zauzimanje).

Član 5.

Društvo može podneti predlog za eksproprijaciju najkasnije u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Izvod iz katastra nepokretnosti ili drugih javnih knjiga u kojima se upisuju prava na nepokretnostima za koje se predlaže eksproprijacija, koji se podnosi uz predlog za eksproprijaciju, ne može biti stariji od dvanaest meseci.

Član 6.

O predlozima za eksproprijaciju u skladu sa odredbama ovog zakona, nadležni organi postupaće po pravilima skraćenog upravnog postupka.

Predlog za eksproprijaciju se ne dostavlja na izjašnjenje protivniku predлагаča.

Nadležni organ donosi rešenje bez prethodnog saslušanja stranaka.

Protiv rešenja donetog po predlogu za eksproprijaciju po odredbama ovog zakona, može se izjaviti žalba, koja ne odlaže izvršenje rešenja.

Član 7.

Ukoliko Društvo jednim predlogom za eksproprijaciju u skladu sa odredbama ovog zakona obuhvati više nepokretnosti, nadležni organ doneće zbirno rešenje za sve nepokretnosti za koje se tim predlogom predlaže eksproprijacija.

Član 8.

U slučaju da nadležni organ ne doneše rešenje po predlogu za eksproprijaciju u skladu sa ovim zakonom u propisanom roku, Društvo ima pravo na žalbu zbog čutanja uprave, koja se dostavlja neposredno ministarstvu nadležnom za poslove finansija.

Uz žalbu iz stava 1. ovog člana Društvo je dužno da dostavi dokaz da je podnelo predlog za eksproprijaciju u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 9.

Društvo stiče pravo da stupi u posed nepokretnosti eksproprijsane u skladu sa ovim zakonom po isteku sedam dana od dana donošenja rešenja po predlogu za eksproprijaciju u skladu sa odredbama ovog zakona.

Član 10.

Ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva i urbanizma će, na zahtev Društva, izdati informaciju o lokaciji u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnjom („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 81/09-ispravka, 64/10-US, 24/11 i 121/12), na osnovu prostornog plana iz člana 2. ovog zakona, bez podnošenja kopije plana parcela.

Ministarstvo nadležno za poslove građevinarstva i urbanizma će, na zahtev Društva, izdati lokacijsku dozvolu u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnjom, na

osnovu Uredbe o utvrđivanju Prostornog plana područja posebne namene transnacionalnog gasovoda „Južni tok” i ovog zakona, a bez podnošenja kopije plana parcela i izvoda iz katastra podzemnih instalacija.

Za izgradnju objekata gasovoda „Južni tok”, kao dokaz u smislu člana 135. stav 1. tačka 3) Zakona o planiranju i izgradnji Društvo može dostaviti rešenje o eksproprijaciji, bez dostavljanja dokaza da je obezbedilo novčana sredstva u visini tržišne vrednosti nepokretnosti.

Za izgradnju objekata gasovoda „Južni tok” može se doneti rešenje o građevinskoj dozvoli za pojedinačne faze ili deonice trase.

Po završetku izgradnje faze ili deonice trase za koje je doneto rešenje iz stava 4. ovog člana izdaće se upotrebljena dozvola u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata.

Po završetku svih radova na izgradnji gasovoda „Južni tok”, po zahtevu Društva izdaće se upotrebljena dozvola za gasovod, kao jedinstveni objekat.

Član 11.

Nadležni organi, odnosno organizacije zaključiće sa Društвom ugovore kojima će se regulisati uređivanje zemljišta koje je planskim dokumentom predviđeno za izgradnju nadzemnih objekata, u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 12.

Zemljište na katastarskim parcelama koje je prostornim planom iz člana 2. ovog zakona predviđeno za izgradnju nadzemnih objekata gasovoda „Južni tok” smatra se građevinskim zemljiшtem i ne vrši se prenamena uređena posebnim zakonom.

Upis namene zemljišta (građevinsko zemljište) na katastarskim parcelama iz stava 1. ovog člana, u javne knjige o evidenciji nepokretnosti i pravima na njima sprovodi organ nadležan za poslove državnog premera i katastra, po zahtevu Društva, u roku od petnaest dana od dana prijema zahteva, na osnovu Uredbe o utvrđivanju Prostornog plana područja posebne namene transnacionalnog gasovoda „Južni tok” i ovog zakona.

Upis namene zemljišta iz stava 2. ovog člana ima deklarativno dejstvo.

Član 13.

Rok za donošenje prvostepenog rešenja ili drugog upravnog akta u upravnom postupku po zahtevu Društva iznosi osam dana u skraćenom upravnom postupku, odnosno trideset dana u upravnom postupku u kojem se sprovodi poseban ispitni postupak.

Žalba na rešenje iz stava 1. ovog člana može se podneti u roku od osam dana od dana prijema prvostepenog rešenja.

Drugostepeni organ je dužan da po žalbi odluči u roku od petnaest dana.

Drugostepeni organ može odlučiti da žalbu odbaci, odbije ili usvoji u kom slučaju je dužan da upravnu stvar sam meritorno reši.

Član 14.

Organi uprave, državni i drugi organi, kao i preduzeća i druge organizacije koji, u vršenju javnih ovlašćenja, u upravnom postupku donose akte (rešenja, zaključke, uverenja i dr.), dužni su da po zahtevu Društva bez odlaganja izdaju akte

za koje je podnet zahtev, uz određivanje roka u kojem je Društvo dužno da plati propisane takse i naknade.

Član 15.

U cilju praćenja realizacije izgradnje gasovoda „Južni tok” Vlada će, po stupanju na snagu ovog zakona, obrazovati povremeno radno telo koje će činiti predstavnici ministarstava nadležnih za poslove energetike, finansija, građevinarstva i prostornog planiranja.

Član 16.

U svemu ostalom što nije uređeno ovim zakonom primenjivaće se Zakon o eksproprijaciji („Službeni glasnik RS”, br. 53/95, 23/01-SUS i 20/09), Zakon o planiranju i izgradnji („Službeni glasnik RS”, br. 72/09, 81/09-ispravka, 64/10-US, 24/11 i 121/12), Zakon o opštem upravnom postupku („Službeni list SRJ”, br. 33/97 i 31/01 i „Službeni glasnik RS”, broj 30/10) i Zakon o državnom premeru i katastru („Službeni glasnik RS”, br. 72/09 i 18/10).

Član 17.

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u odredbama člana 58. stav 2. i člana 97. tačka 7. Ustava Republike Srbije, prema kojima pravo svojine može biti oduzeto ili ograničeno samo u javnom interesu utvrđenom na osnovu zakona, uz naknadu koja ne može biti niža od tržišne, kao i da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJA ZAKONA

Zakonom o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ruske Federacije o saradnji u oblasti naftne i gasne privrede („Službeni glasnik RS-Međunarodni ugovori”, broj 83/08) propisano je da će Strane (Vlada Republike Srbije i Vlada Ruske Federacije) pružiti pomoć oko projektovanja, izgradnje i korišćenja objekata u okviru realizacije i projekta magistralnog gasovodnog sistema u izgradnji iz Ruske Federacije u Crno more i teritoriju trećih zemalja i Republike Srbije za tranzit i isporuke prirodnog gasa u druge zemlje Evrope i izgradnju na teritoriji Republike Srbije deonice gasovodnog sistema, kao i da će u cilju realizacije projekta gasovoda Strane pružiti pomoć u osnivanju odgovarajućih kompanija, gde učesnici imaju odgovarajuće udele i to ruski učesnik najmanje 51% i srpski učesnik najmanje 49%.

Članom 194. stav 4. Ustava Republike Srbije utvrđeno je da su potvrđeni međunarodni ugovori i opšteprihvaćena pravila međunarodnog prava deo pravnog poretku Republike Srbije, te da potvrđeni međunarodni ugovori ne smeju biti u suprotnosti sa Ustavom, iz čega proizilazi obaveza Republike Srbije da sprovede odredbe Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ruske Federacije o saradnji u oblasti naftne i gasne privrede.

Projekat izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok“ je po mnogim svojim karakteristikama složen i specifičan, a posebno se ističe da je ovo prvi i jedinstven projekat ovakve vrste i obima u Republici Srbiji, a postojeći zakonski okvir u određenim segmentima stvara prepreke za realizaciju projekta u predviđenim rokovima.

U cilju realizacije projekta, u roku i na način kako je to predviđeno odredbama navedenog Sporazuma te kasnijim pregovorima između učesnika u realizaciji projekta, neophodno je pronaći rešenja kojim će se postojeće prepreke prevazići.

Da bi se uočene prepreke prevazišle, a da se pri tome ne naruši postojeći sistem ustanovljen važećim propisima, i to izmenama i dopunama većeg broja propisa, neophodno je doneti poseban zakon, koji bi propisivao posebna pravila primenljiva isključivo na ovaj projekat. Takav propis bi, derogirajući, menjajući i dopunjajući važeći režim sticanja odgovarajućeg prava na zemljištu i izgradnje linijskih infrastrukturnih objekata te objekata u funkciji istih, stvorio okvir za nesmetanu realizaciju projekta izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok“.

Nadalje, prema Sporazumu, ugovoren je da projekat izgradnje Gasovoda realizuju kao zajedničko ulaganje JP „Srbijagas“, Novi Sad i OAO „Gasprom“, Ruska Federaciji. U tom cilju, osnovano je privredno društvo South Stream doo (u daljem tekstu: „Društvo“). Društvu posebnim zakonom treba dati svojstvo korisnika eksproprijacije i drugih postupaka predviđenih Zakonom o eksproprijaciji. Ovo iz

razloga što primenom Zakona o eksproprijaciji Društvo ne bi moglo da stekne status korisnika ovih postupaka.

Najveće prepreke javljaju se u segmentu prava na zemljištu koje je neophodno za pribavljanja odgovarajućih dozvola za izgradnju. Naime, postoji nekoliko modela za pribavljanje odgovarajućeg prava: a) sticanje odgovarajućeg prava na zemljištu zaključenjem komercijalnih ugovora sa svakim od sopstvenika zemljišta, što je praktično nemoguće, obzirom da se zemljište za izgradnju sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok” prostire na gotovo 10.000 katastarskih parcela; b) sticanje odgovarajućeg prava na zemljištu u postupku eksproprijacije. Postupak eksproprijacije bi dakle, predstavljao praktično jedini način sticanja prava na zemljištu za potrebe izgradnje. Međutim, prema dosadašnjoj praksi u realizaciji izgradnje daleko kraćih gasovoda, postupak eksproprijacije bi trajao značajno vreme, i na taj način produžio realizaciju izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok”. Na ovom mestu treba napomenuti da izgradnja sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok” poznaje dve kategorije zemljišta – zemljište za trasu Gasovoda, i zemljište u radnom pojasu koje će biti korišćeno tokom izgradnje i do završetka izgradnje. Ove dve kategorije u tehnološkom smislu podrazumevaju i dva različita pravna režima prava na zemljištu.

U tom smislu, posebni zakon bi utvrdio posebna pravila potpune eksproprijacije, koja vodi sticanju svojine na eksproprijsanim nepokretnostima od strane Društva, nepotpune eksproprijacije, koja vodi sticanju trajnog prava službenosti na eksproprijsanim nepokretnostima te privremeno zauzimanje za potrebe izgradnje.

U cilju zaštite prava i interesa vlasnika zemljišta, u pogledu regulisanja načina utvrđivanja eksproprijacione naknade odgovarajuće odredbe važećeg Zakona o eksproprijaciji ostaju nepromjenjene, odnosno primenjuju se u svemu i na poseban postupak eksproprijacije propisan ovim zakonom. Ovaj postupak se u praksi pokazao kao pouzdana brana sopstvenika nepokretnosti od samovolje investitora, bez obzira na državni interes za izgradnju.

Dalje, posebnim zakonom je potrebno regulisati pitanja pribavljanja odgovarajućih dozvola za izgradnju, a imajući u vidu specifično pravo investitora na zemljištu, ali i specifičnost objekta koji se gradi. Naročito je važno napomenuti da se posebnim zakonom ne dira u suštinu postojećeg sistema dozvola, već se propisuju određena preciziranja i odstupanja neophodna iz navedenih razloga.

I na kraju, posebnim zakonom treba propisati kraće rokove postupanja svih organa uključenih u realizaciju projekta i naložiti naročitu ažurnost u ovom projektu.

1. PROBLEMI KOJE ZAKON TREBA DA REŠI

Donošenjem ovog zakona obezbeđuje se stvaranje uslova za izgradnju sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok” koji je od značaja ne samo za Republiku Srbiju nego i za region uopšte.

2. CILJEVI KOJI SE DONOŠENJEM ZAKONA POSTIŽU

Donošenjem ovog zakon stvaraju se uslovu za izgradnju i realizaciju projekta sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok”.

3. RAZMATRANE MOGUĆNOSTI DA SE PROBLEM REŠI I BEZ DONOŠENJA ZAKONA

Polazeći od našeg pravnog sistema, a imajući u značaj projekta sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok” nije bilo moguće bez donošenja zakona izvršiti potrebnu implementaciju.

4. ZAŠTO JE DONOŠENJE ZAKONA NAJBOLJI NAČIN REŠAVANJA PROBLEMA

Bez donošenja ovog zakona ne bi se mogli prevazići postojeći problemi i time omogućiti realizacija izgradnje projekta sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok”.

III. OBJAŠNJENJA OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. Predloga zakona uređuje se utvrđivanje javnog interesa, posebni postupci eksproprijacije i pribavljanja dokumentacije potrebne za realizaciju izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok”, posebna pravila za postupanje u upravnim postupcima pokrenutim u cilju realizacije izgradnje pomenutog sistema i posebna pravila za postupanje organa prilikom određivanja načina plaćanja naknada i taksi u upravnim postupcima;

Članom 2. Predloga zakona utvrđuje se javni interes za eksproprijaciju, nepotpunu eksproprijaciju i privremeno zauzimanje nepokretnosti radi prolaza i izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok” sa svim pratećim objektima za postavljanje, korišćenje i održavanje gasovoda, za nepokretnosti obuhvaćene Uredbom o utvrđivanju Prostornog plana područja posebne namene transnacionalnog gasovoda „Južni tok” („Službeni glasnik RS”, broj 119/12);

Članom 3. Predloga zakona utvrđuje se privredno društvo South Stream d.o.o. Novi Sad određuje se za korisnika eksproprijacije, nepotpune eksproprijacije i privremenog zauzimanja nepokretnosti iz člana 2. ovog zakona, privredno društvo South Stream d.o.o. Novi Sad ima sva prava, obaveze i odgovornosti korisnika eksproprijacije predviđene Zakonom o eksproprijaciji („Službeni glasnik RS” br. 53/95, 23/01-SUS i 20/09) i odredbama ovog zakona.

Članom 4. Predloga zakona propisuje se potpuna eksproprijacija, nepotpuna eksproprijacija i privremeno zauzimanje;

Članom 5. Predloga zakona propisano je da privredno društvo South Stream d.o.o. Novi Sad može podneti predloge za eksproprijaciju, rok za podnošenje predloga, rok važenja izvoda iz katastra nepokretnosti ili drugih javnih knjiga;

Čl. 6. i 7. Predloga zakona propisan je skraćeni upravni postupak, podnošenje žalbe, donošenje zbirnog rešenje za sve nepokretnosti za koje se tim predlogom predlaže eksproprijacija;

Čl. 8. i 9. Predloga zakona propisana je žalba zbog čutanja uprave koja se dostavlja neposredno Ministarstvu nadležnom za poslove finansija, kao i da South Stream d.o.o. Novi Sad stiče pravo da stupi u posed nepokretnosti eksproprijsane u skladu sa ovim zakonom po isteku sedam dana od dana donošenja rešenja po predlogu za eksproprijaciju u skladu sa ovim zakonom;

Članom 10. Predloga zakona propisano je da se informacija o lokaciji i lokacijska dozvola u skladu sa Zakonom o planiranju i izgradnji, na osnovu Prostornog plana, izdaje bez podnošenja kopije plana parcele, da za izgradnju objekata sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok”, kao dokaz može dostaviti i rešenje o eksproprijaciji, bez dostavljanja dokaza da je obezedio novčana sredstva u visini tržišne vrednosti nepokretnosti i da se za izgradnju sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok“ može doneti rešenje o građevinskoj dozvoli za pojedinačne faze ili deonice trase, za koje se izdaje upotrebljiva dozvola a po završetku svih radova na izgradnji gasovoda „Južni tok“ po zahtevu privrednog društva South Stream d.o.o. Novi Sad izdaće se upotrebljiva dozvola za gasovod kao jedinstveni objekat;

Članom 11. Predloga zakona propisano je da će nadležni organi odnosno organizacije zaključiće sa privrednim društvom South Stream d.o.o. Novi Sad ugovore kojima će se regulisati uređivanje zemljišta koje je planskim dokumentom predviđeno za izgradnju nadzemnih objekata, u roku od šezdeset dana od dana stupanja na snagu ovog zakona;

Članom 12. Predloga zakona propisuje se da se zemljište na katastarskim parcelama koje je Prostornim planom područja posebne namene predviđeno za izgradnju nadzemnih objekata sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok“ smatra se građevinski zemljištem i ne vrši se prenamena uređena posebnim zakonom, upis namene zemljišta na katastarskim parcelama;

Članom 13. Predloga zakona propisuju se rokovi za postupanje u upravnim postupcima, kao i da drugostepeni organ po izjavljenoj žalbi može odlučiti da žalbu odbaci, odbije ili usvoji u kom slučaju je dužan da upravnu stvar sam reši meritorno;

Članom 14. Predloga zakona propisuje se dužnost izdavanja akata bez plaćanja taksi i naknadi uz davanje roka u kojem je privredno društvo South Stream d.o.o. dužno da plati propisane takse i naknade;

Članom 15. Predloga zakona propisano je da će cilju praćenja realizacije izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok“ Vlada će po stupanju na snagu ovog zakona, obrazovati povremeno Radno telo koje će činiti predstavnici ministarstava nadležnog za poslove energetike, finansija, građevinarstva i prostornog planiranja.

Članom 16. Predloga zakona propisano je da u svemu ostalom što nije uređeno ovim zakonom primenjivaće se Zakon o eksproprijaciji, Zakon o planiranju i izgradnji, Zakon o opštem upravnom postupku i Zakon o državnom premeru i katastru.

Članom 17. Predloga zakona propisano je da ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za donošenje i sprovođenje ovog zakona nisu potrebna sredstva iz budžeta Republike Srbije .

V. RAZLOZI ZA DONOŠENJE PO HITNOM POSTUPKU

U skladu sa članom 167. Poslovnika Narodne skupštine („Službeni glasnik RS“, broj 20/12) neophodno je da se ovaj zakon donese po hitnom postupku kako bi se stvorili uslovi za početak izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok“, sa pratećim objektima, čime će se podstići privredni razvoj Republike Srbije, kao i ovog regiona.

VI. RAZLOZI ZA RANIJE STUPANJE ZAKONA NA SNAGU

U skladu sa članom 196. stav 4. Ustava Republike Srbije, predlaže se da ovaj zakon stupa ranije na snagu, odnosno narednog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, radi sprečavanja odlaganja izgradnje sistema za transport prirodnog gasa i sprečavanja nastupanja štetnih posledica koje mogu nastati zbog odlaganja početka izgradnje sistema za transport prirodnog gasa „Južni tok“.